2023 METŲ LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO REZULTATŲ STATISTINĖ ANALIZĖ

Bendroji dalis

2023 m. birželio 5 d. įvyko lietuvių kalbos ir literatūros valstybinis brandos egzaminas. Egzaminą leista laikyti 17 356 kandidatams, vidurinio ugdymo programos baigiamųjų klasių mokiniams. Dėl įvairių priežasčių į egzaminą neatvyko 512 kandidatų. Lietuvių kalbos ir literatūros egzamine dalyvavo ir įvertinimą gavo 16 844 kandidatai.

2023 m. birželio 28 d. įvyko pakartotinės sesijos lietuvių kalbos ir literatūros valstybinis brandos egzaminas. Jį leista laikyti 126 kandidatams. Iš jų 104 kandidatai egzaminą laikė ir gavo įvertinimą, o 22 kandidatai į egzaminą neatvyko.

Maksimali taškų suma, kurią galėjo surinkti laikantieji egzaminą, – 100 taškų. Minimali egzamino išlaikymo taškų sumos riba – 30 taškų (arba 30 proc. visų galimų taškų). Lietuvių kalbos ir literatūros valstybinio brandos egzamino neišlaikė 1221 kandidatas (7,2 proc.), kurie surinko nuo 0 iki 29 užduoties taškų.

Toliau pateikiama statistinė analizė buvo parengta, remiantis 2023 m. pagrindinės sesijos lietuvių kalbos ir literatūros valstybinį brandos egzaminą laikiusiųjų ir gavusiųjų įvertinimą rezultatais. Lietuvių kalbos ir literatūros valstybinį brandos egzaminą laikiusių kandidatų surinktų taškų pasiskirstymas pateiktas 1 diagramoje.

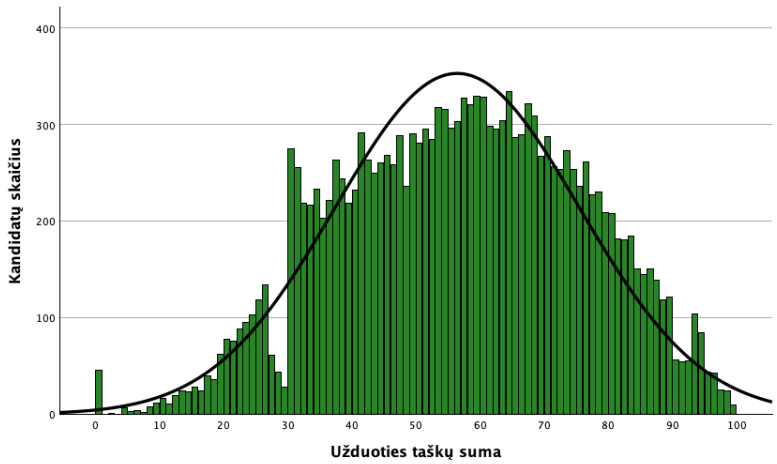

1 diagrama. Lietuvių kalbos ir literatūros valstybinį brandos egzaminą laikiusių kandidatų surinktų taškų histograma

Lietuvių kalbos ir literatūros valstybinio brandos egzamino kandidatų surinktų užduoties taškų vidurkis yra 56,3 taško, taškų sumos standartinis nuokrypis yra 19,1. Šiemet iš 100 galimų taškų daugiausia buvo surinkta 100 taškų.

Merginos sudarė 57,3 proc. visų laikiusiųjų egzaminą. Jos vidutiniškai surinko 60,9 užduoties taško. Vaikinai vidutiniškai surinko 50,4 užduoties taško. Tarp neišlaikiusiųjų egzamino buvo 4,2 proc. merginų ir 10,9 proc. vaikinų.

Valstybinio brandos egzamino vertinimas yra kriterinis. Minimalus išlaikyto valstybinio brandos egzamino įvertinimas yra 16 balų, maksimalus – 100 balų. Šie balai į dešimtbalės skalės pažymį nėra verčiami. Jie įrašomi į kandidato brandos atestato priedą kaip valstybinio brandos egzamino įvertinimas. Visi kandidatai pagal gautą įvertinimą priskiriami vienam iš trijų pasiekimų lygių – patenkinamam, pagrindiniam ar aukštesniajam. Aukštesnjįj pasiekimų lygį pasiekė 14,9 proc. kandidatų, pagrindinį pasiekimų lygį pasiekė 46,5 proc., o patenkinamąjį – 31,4 proc. visų laikiusiųjų egzaminą.

2 diagramoje pateiktas merginų ir vaikinų pasiskirstymas pagal pasiekimų lygius. Diagramoje prie pasiekimų lygio pavadinimo nurodyta, kiek valstybino brandos egzamino balų jis atitinka.

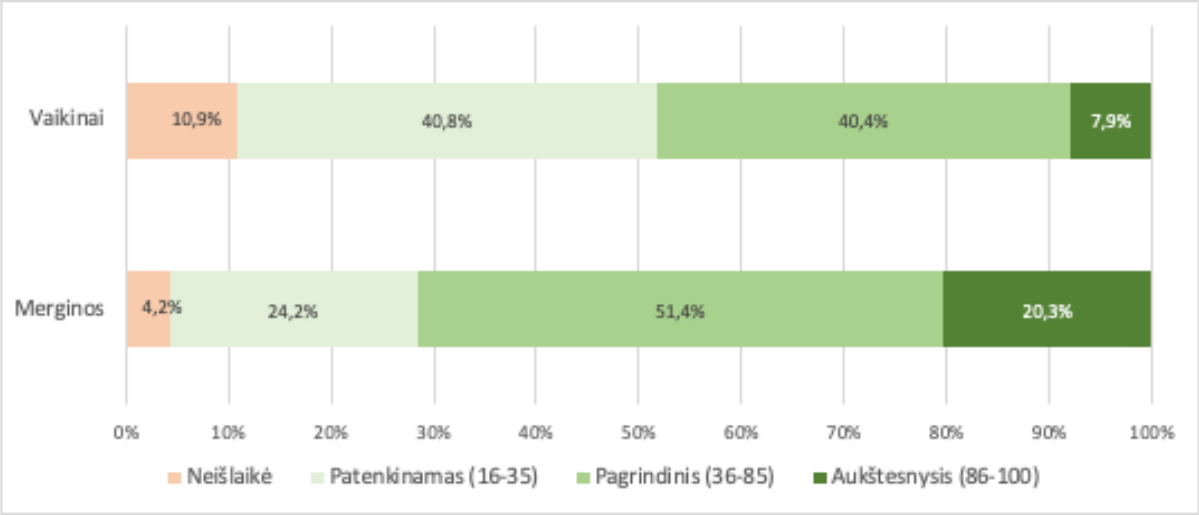

2 diagrama. Merginų ir vaikinų rezultatų pasiskirstymas pagal pasiekimų lygius.

Toliau pateikiami rezultatų palyginimai pagal mokinių pusmečio pažymius. Egzaminą laikė 15862 mokiniai, kurie mokėsi pagal išplėstinio kurso programą, ir 537 mokiniai, kurie mokėsi pagal bendrojo kurso programą. 445 kandidatai nenurodė mokymosi programos. Daugiausia tai buvę mokiniai ir eksternai. Mokinių pusmečio pažymių pasiskirstymai pavaizduoti 3 ir 4 diagramose. Mokinių rezultatų palyginimas pagal pusmečio pažymius pavaizduotas 5, 6 ir 7 diagramose.

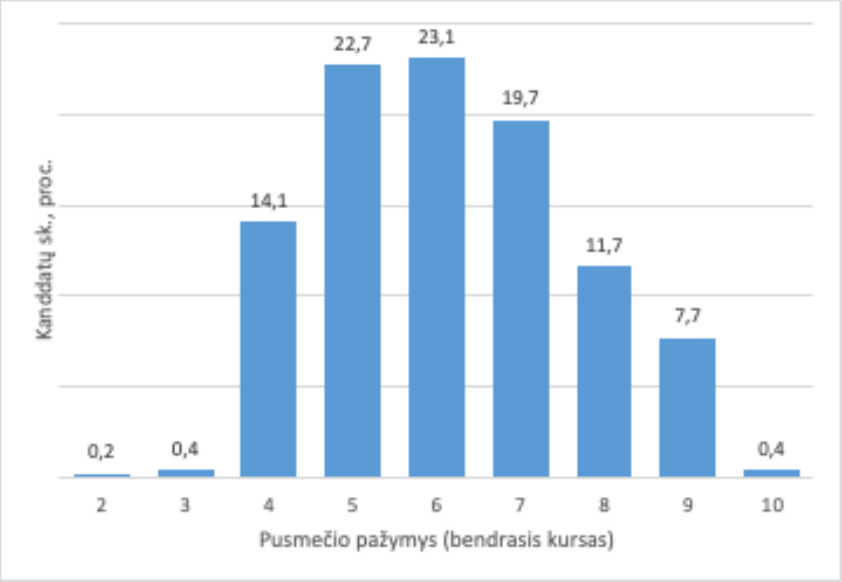

3 diagrama. Egzaminą laikiusių ***bendrojo*** *kurso mokinių pusmečio pažymių pasiskirstymas.*

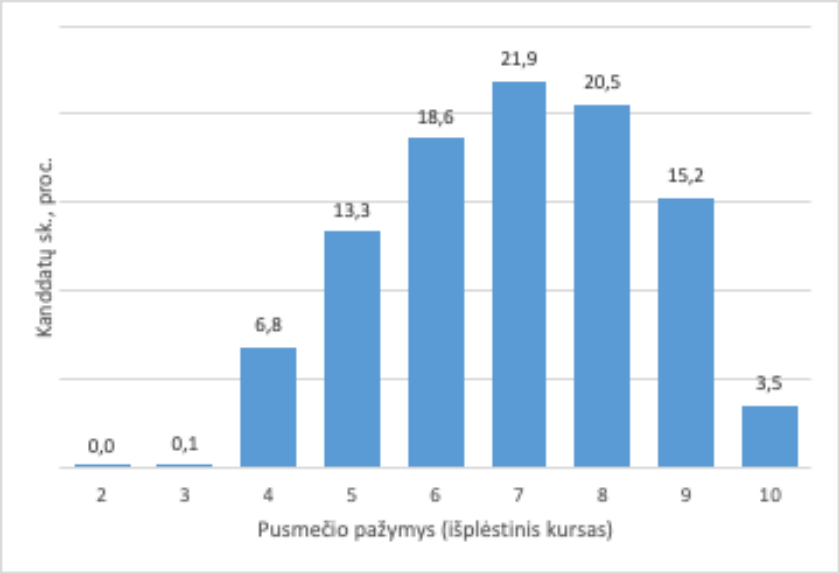

4 diagrama. Egzaminą laikiusių ***išplėstinio*** *kurso mokinių pusmečio pažymių pasiskirstymas.*

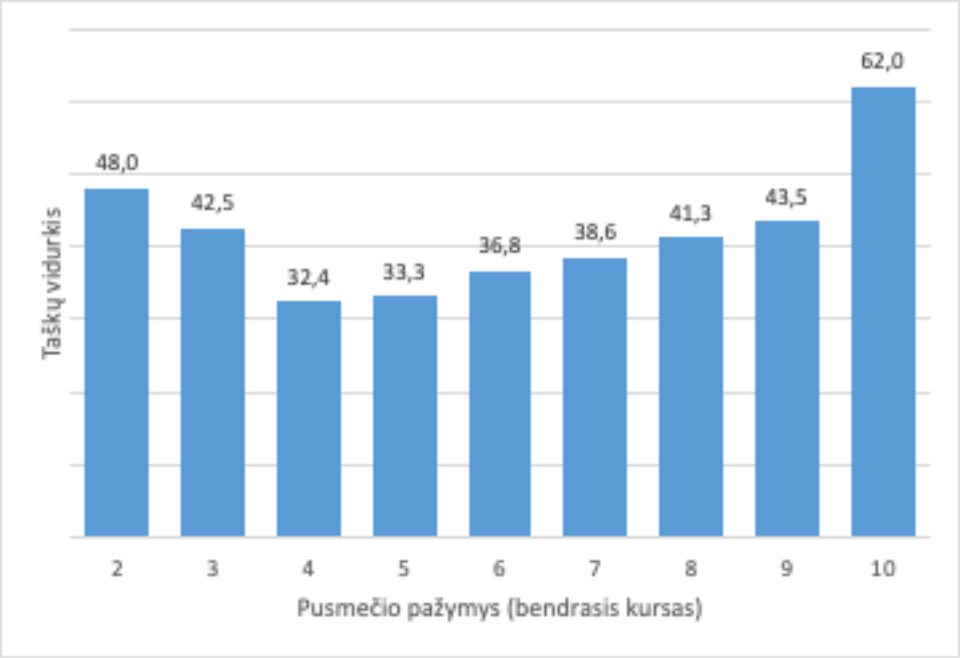

5 diagrama. Egzaminą laikiusių ***bendrojo*** *kurso mokinių egzamino taškų vidurkis pagal pusmečio pažymius.*

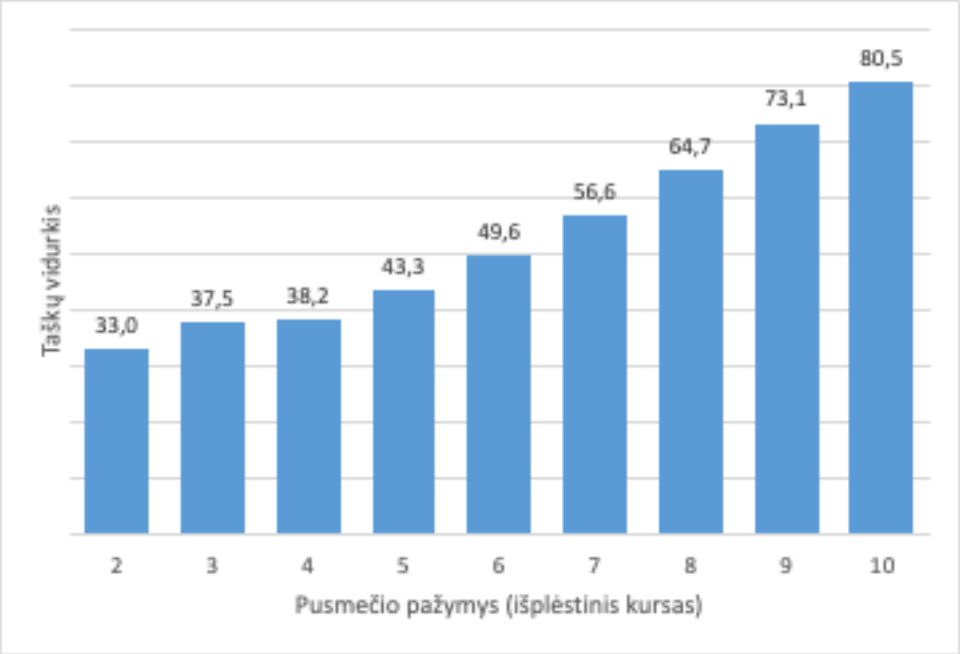

6 diagrama. Egzaminą laikiusių ***išplėstinio*** *kurso mokinių egzamino taškų vidurkis pagal pusmečio pažymius.*

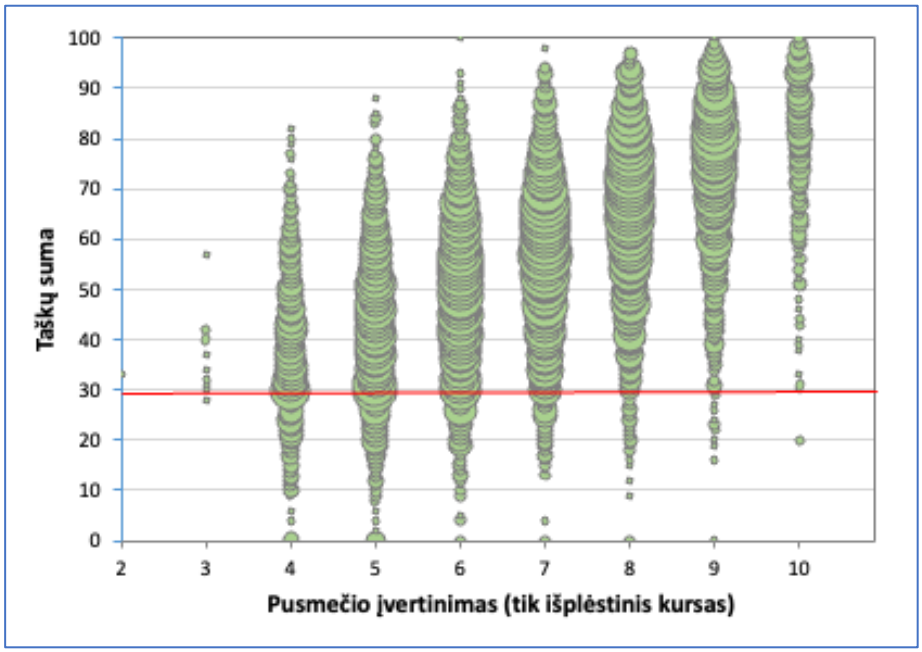

7 diagrama. Pažymių ir egzamino taškų siejimo diagrama.

2023 m. LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO UŽDUOTIS

SAMPROTAVIMO RAŠINIO TEMOS

1. Nuo ko priklauso asmens savivertė? (S1)

   Rekomenduojami pasirinkti autoriai: Balys Sruoga, Jurgis Kunčinas

2. Ar žemdirbiškoji kultūra aktuali šiuolaikiniam žmogui? (S2)

   Rekomenduojami pasirinkti autoriai: Kristijonas Donelaitis, Marius Katiliškis

LITERATŪRINIO RAŠINIO TEMOS

1. Moters vaizdavimas literatūros kūriniuose (L1)

   Rekomenduojami pasirinkti autoriai: Šatrijos Ragana, Antanas Škėma

2. Visuomenės tobulinimo siekiai literatūroje (L2)

   Rekomenduojami pasirinkti autoriai: Martynas Mažvydas, Marius Ivaškevičius

1lentelė. Egzamino taškų vidurkis pagal rašinio temas.

		Temą pasirinkusių kandidatų skaičius, proc.	Egzamino taškų vidurkis					
			Visi kandidatai	Buvę mokiniai	Eksternai	Mokiniai	Lietuvių mokomoji kalba	Tautinių mažumų mok. k.
S1	Nuo ko priklauso asmens savivertė?	63,8	55,0	34,7	38,3	55,4	55,7	44,7
S2	Ar žemdirbiškoji kultūra aktuali šiuolaikiniam žmogui?	6,2	44,3	26,5	28,8	44,8	45,5	33,3
L1	Moters vaizdavimas literatūros kūriniuose	25,6	62,2	38,8	41,5	62,5	63,0	48,8
L2	Visuomenės tobulinimo siekiai literatūroje	4,5	61,3	74,0	37,9	61,5	61,9	53,7

Atskirų kriterijų procentinių taškų vidurkiai pagal mokomąją kalbą

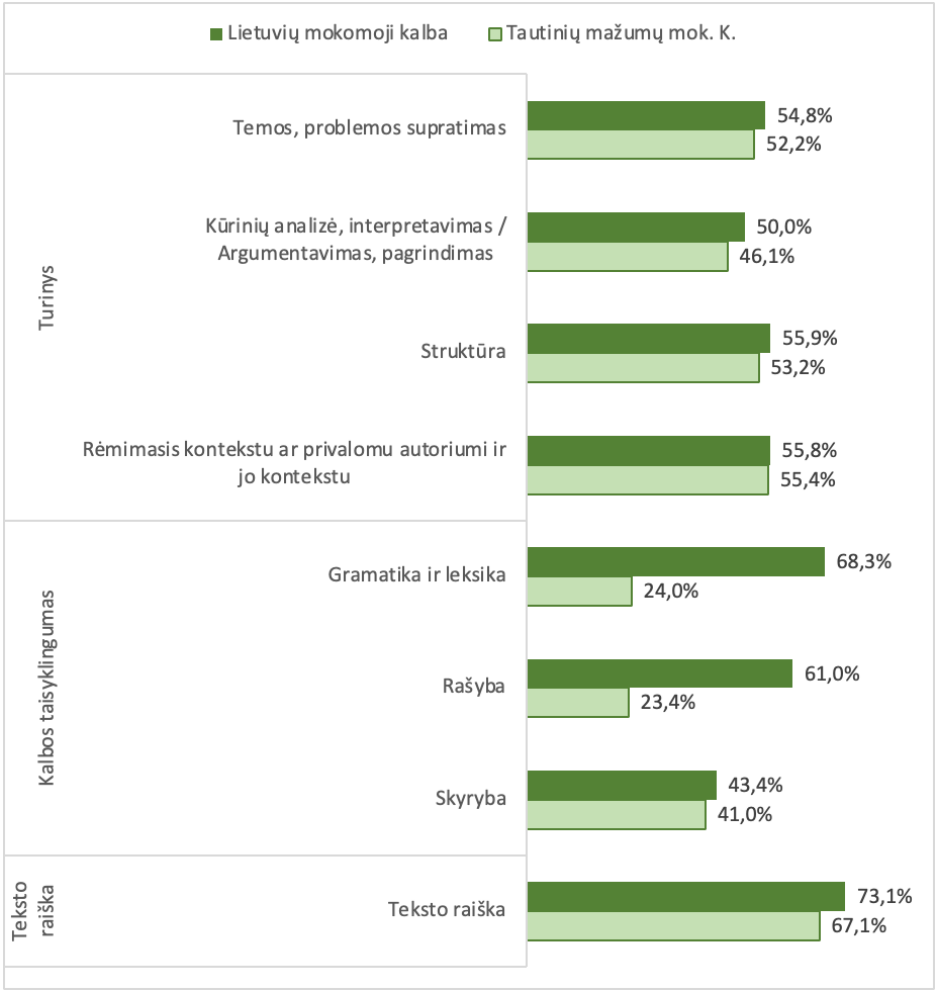

8 diagrama. Atskirų kriterijų procentinių taškų vidurkiai pagal mokomąją kalbą.

Literatūrinio rašinio turinio vertinimas (42 taškai (21 x 2))

L	T	Temos supratimas
III	7	**Tema** suprasta, analizuojama, apibendrinama, vertinama platesniame literatūriniame (kultūriniame) kontekste. Motyvuotai išskirti ir išnagrinėti temos **aspektai**, atskleidžiamos jų **sąsajos**[1].
II	6	**Tema** suprasta. Motyvuotai išskirti ir išnagrinėti temos **aspektai**, atskleidžiamos jų **sąsajos**.
	5	
	4	**Tema** suprasta. Motyvuotai išskirti temos **aspektai**, bet ne visi išnagrinėti.
I	3	**Tema suprasta iš dalies** (per siaurai / per plačiai / ne visi **aspektai** motyvuotai išskirti ir išnagrinėti).
	2	
	1	**Tema menkai suprasta** (tik teksto fragmentai susiję su tema).
–	0	Žr. pastabą.

T	Struktūra
4	Pasirinkta ypač tinkama struktūra turiniui perteikti: **tema** plėtojama kryptingai, **pagrindinė mintis** aiškiai suformuluota, idėjos perteikiamos **puikiai komponuojant** tekstą[11].
3	Pasirinkta tinkama struktūra turiniui perteikti: **tema** plėtojama kryptingai, **pagrindinė mintis** aiškiai suformuluota, **įžanga** motyvuota, baigiamosios **išvados** pagrįstos.
2	Struktūra ne visai tinkama turiniui perteikti: **tema** iš esmės plėtojama kryptingai, **pagrindinė mintis** aiški, **įžanga** turi trūkumų ar / ir baigiamosios **išvados** iš dalies pagrįstos.
1	Struktūra mažai tinkama turiniui perteikti: **temos** plėtotei trūksta kryptingumo, **pagrindinė mintis** ne visai aiški, įžanga / baigiamosios išvados netinkamos.
0	Struktūra netinkama turiniui perteikti: **pagrindinė mintis** neaiški, **įžanga** ir **išvados** netinkamos.

L	T	Kūrinių analizė, interpretavimas[2]
III	7	**Privalomo** autoriaus (-ių) **kūrinys (-iai)** pasirinkti tinkamai. Kūrinių[3] **interpretacija** išsami, pagrįsta ne tik turinio analize, bet ir dėmesiu raiškai.
II	6	**Privalomo** autoriaus (-ių) **kūriniai pasirinkti tinkamai.** Kūrinių **interpretacija** išsami, pagrįsta analize *arba* ne daugiau kaip 1 interpretavimo trūkumas / fakto klaida, nenaikinantys interpretacijos pagrįstumo.
	5	
	4	**Privalomo** autoriaus (-ių) **kūriniai pasirinkti tinkamai.** Kūrinių **interpretacija** pagrįsta, bet nepakankamai remiamasi kūrinio analize *arba* ne daugiau kaip 3 interpretavimo trūkumai / fakto klaidos.
I	3	Pasirinkta tik vieno privalomo autoriaus kūrinys (-iai) / ne visi kūriniai pasirinkti tinkamai. Kūrinių interpretacija **paviršutiniška**, bet yra analizės elementų *arba* ne daugiau kaip 4 interpretavimo trūkumai / fakto klaidos.
	2	
	1	Pasirinkta **tik vieno** privalomo autoriaus kūrinys (-iai) / **netinkamai** pasirinkta kūrinys (-iai). **Bandoma interpretuoti** kūrinius, bet didžiojoje teksto dalyje atpasakojamas siužetas *arba* ne daugiau kaip 6 interpretavimo trūkumai / fakto klaidos.
–	0	**Kūriniai neinterpretuojami,** tik atpasakojamas siužetas / iškraipomas kūrinio (-ių) turinys *arba* 7 ir daugiau interpretavimo trūkumų / fakto klaidų.

T	Rėmimasis kontekstu
3	**Tikslingai ir tinkamai** remiamasi kūrinių kontekstu.
2	Tinkamai, bet ne visai tikslingai remiamasi kūrinių kontekstu. (Ne daugiau kaip 1 fakto klaida.)
1	**Bandoma remtis** kūrinių / kūrinio kontekstu. / **Kūrinių** / kūrinio kontekstas tik paminėtas. (Ne daugiau kaip 2 fakto klaidos.)
0	Kontekstu **nesiremiama**. (3 ir daugiau fakto klaidų.)

Samprotavimo rašinio turinio vertinimas (42 taškai (21 x 2))

L	T	Temos, problemos supratimas
III	7	**Tema, problema suprastos,** analizuojamos, apibendrinamos, vertinamos platesniame kultūriniame (literatūriniame) kontekste. Motyvuotai išskirti ir išnagrinėti **aspektai**, atskleidžiamos jų **sąsajos**.
II	6	**Tema, problema suprastos.** Motyvuotai išskirti ir išnagrinėti **aspektai**, atskleidžiamos jų **sąsajos**.
	5	
	4	**Tema, problema suprastos.** Motyvuotai išskirti **aspektai**, bet ne visi išnagrinėti.
I	3	**Tema ir / ar problema suprastos iš dalies** (per siaurai / per plačiai / ne visi **aspektai** motyvuotai išskirti ir išnagrinėti).
	2	
	1	**Tema menkai suprasta** (tik teksto fragmentai susiję su tema).
–	0	Žr. pastabą.

T	Struktūra
4	Pasirinkta ypač tinkama struktūra turiniui perteikti: **tema** plėtojama kryptingai, **pagrindinė mintis** aiškiai atskleista, idėjos perteikiamos **puikiai komponuojant** tekstą[11].
3	Pasirinkta tinkama struktūra turiniui perteikti: **tema** plėtojama kryptingai, **pagrindinė mintis** aiškiai atskleista, **įžanga** motyvuota, baigiamosios **išvados** pagrįstos.
2	Struktūra ne visai tinkama turiniui perteikti: **tema** iš esmės plėtojama kryptingai, **pagrindinė mintis** aiški, **įžanga** turi trūkumų ar /ir baigiamosios **išvados** iš dalies pagrįstos.
1	Struktūra mažai tinkama turiniui perteikti: **temos** plėtotei trūksta kryptingumo, **pagrindinė mintis** ne visai aiški, įžanga / baigiamosios išvados netinkamos.
0	Struktūra netinkama turiniui perteikti: **pagrindinė mintis** neaiški, **įžanga** ir **išvados** netinkamos.

L	T	Argumentavimas, pagrindimas
III	7	**Argumentai tinkami[1], svarūs[2] ir įtaigūs[3].** Rašančiojo požiūris pagrįstas kultūrine (literatūrine) patirtimi. Kur dera, polemizuojama. Išlaikomas tinkamas idėjų ir pagrindimo santykis.
II	6	**Argumentai tinkami, svarūs.** Rašančiojo požiūris pagrįstas kultūrine (literatūrine) patirtimi. Išlaikomas tinkamas idėjų ir pagrindimo santykis *arba* ne daugiau kaip 1 argumentavimo trūkumas / fakto klaida, nenaikinantys argumento svarumo.
	5	
	4	**Argumentai tinkami, bet ne visi svarūs.** Rašančiojo požiūris pagrįstas kultūrine (literatūrine) patirtimi. Išlaikomas tinkamas idėjų ir pagrindimo santykis *arba* ne daugiau kaip 3 argumentavimo trūkumai / fakto klaidos.
I	3	**Ne visi argumentai tinkami ir svarūs.** Rašančiojo požiūris iš dalies pagrįstas kultūrine (literatūrine) patirtimi *arba* ne daugiau kaip 4 argumentavimo trūkumai / fakto klaidos.
	2	
	1	**Bandoma argumentuoti.** Samprotavimas paviršutiniškas, dominuoja bendro pobūdžio aiškinimas *arba* ne daugiau kaip 6 argumentavimo trūkumai / fakto klaidos.
–	0	**Argumentai netinkami / neargumentuojama** *arba* 7 ir daugiau argumentavimo trūkumų / fakto klaidų.

T	Rėmimasis privalomu autoriumi[4] ir jo kontekstu
3	**Tikslingai** ir **tinkamai** remiamasi vieno iš privalomų autorių kūriniu (-iais) ir kultūriniu / istoriniu / biografiniu **kontekstu**.
2	Ne visai **tikslingai** ir **tinkamai** remiamasi vieno iš privalomų autorių kūriniu (-iais) ir **kontekstu**. / **Tikslingai** ir **tinkamai** remiamasi vieno iš privalomų autorių kūriniu (-iais), tačiau kultūrinis / istorinis / biografinis **kontekstas** ne visai tinkamas. (Ne daugiau kaip 1 fakto klaida.)
1	**Bandoma remtis** vieno iš privalomų autorių kūriniu (-iais), tačiau **ne visai tinkamai**, kultūrinis / istorinis / biografinis **kontekstas** tik paminėtas. / **Tikslingai** ir **tinkamai** remiamasi vieno iš privalomų autorių kūriniu (-iais), tačiau kultūriniu / istoriniu / biografiniu **kontekstu** remiamasi netinkamai / nesiremiama. (Ne daugiau kaip 2 fakto klaidos.)
0	**Bandoma remtis** vieno iš privalomų autorių kūriniu (-iais), tačiau **netinkamai** įrodomo teiginio atžvilgiu. Kultūriniu / istoriniu / biografiniu **kontekstu** remiamasi **netinkamai** / nesiremiama. / Privalomu autoriumi nesiremiama (žr. pastabą). (3 ir daugiau fakto klaidų.)

Turinio vertinimo taškų pasiskirstymas pagal atskirus kriterijus

Temos, problemos supratimas

Taškai	Kandidatų skaičius, proc.
0	0,3
1	2,4
2	9,6
3	28,4
4	32,3
5	18,0
6	7,4
7	1,6

Kūrinių analizė, interpretavimas / Argumentavimas, pagrindimas

Taškai	Kandidatų skaičius, proc.
0	0,6
1	4,3
2	16,1
3	31,8
4	27,5
5	13,1
6	5,3
7	1,2

Struktūra

Taškai	Kandidatų skaičius, proc.
0	0,9
1	13,8
2	49,3
3	33,3
4	2,6

Rėmimasis kontekstu ar privalomu autoriumi ir jo kontekstu

Taškai	Kandidatų skaičius, proc.
0	5,1
1	38,2
2	41,1
3	15,6

Kalbos taisyklingumo vertinimas

Gramatika ir leksika

Taškai	Lietuvių mokomoji kalba		Tautinių mažumų mok. K.	
	Klaidų skaičius	Kandidatų skaičius, proc.	Klaidų skaičius	Kandidatų skaičius, proc.
9	0–1	20,1	0-1	0,7
8	2	17,2	2	1,7
7	3	15,4	3	3,3
6	4	13,5	4-5	6,6
5	5	10,2	6-7	9,2
4	6	7,8	8-9	9,2
3	7	5,3	10-11	9,2
2	8	3,7	12-13	9,7
1	9	2,4	14	4,4
0	10 ir daugiau	4,4	15 ir daugiau	46,0

Rašyba

Taškai	Lietuvių mokomoji kalba		Tautinių mažumų mok. K.	
	Klaidų skaičius	Kandidatų skaičius, proc.	Klaidų skaičius	Kandidatų skaičius, proc.
15	0-1	17,1	0-1	1,5
14	2	10,4	2	1,8
13	3	9,3	3	1,9
12	4	8,4	4	1,4
11	5	7,0	5	3,0
10	6	5,8	6-7	5,2
9	7	5,1	8-9	4,3
8	8	4,0	10-11	3,3
7	9	3,8	12-13	4,4
6	10	3,2	14-15	3,8
5	11	2,6	16-17	3,5
4	12	2,2	18-19	4,3
3	13	2,0	20-21	3,6
2	14	1,9	22-23	3,9
1	15	1,9	24-25	3,1
0	16 ir daugiau	15,4	26 ir daugiau	51,0

Skyryba

Taškai	Lietuvių mokomoji kalba		Tautinių mažumų mok. K.	
	Klaidų skaičius	Kandidatų skaičius, proc.	Klaidų skaičius	Kandidatų skaičius, proc.
14	0-1	6,4	0-1	4,5
13	2	5,4	2	4,3
12	3	5,9	3	5,4
11	4	6,0	4	5,7
10	5	6,0	5	7,1
9	6	6,0	6	5,9
8	7	6,1	7	6,6
7	8	5,7	8	6,7
6	9	6,2	9	5,5
5	10	4,9	10	4,4
4	11	5,0	11	5,7
3	12	4,4	12	3,9
2	13	4,6	13	4,1
1	14	4,7	14	5,3
0	15 ir daugiau	22,7	15 ir daugiau	24,9

Teksto raiškos vertinimas

Taškai	Lietuvių mokomoji kalba		Tautinių mažumų mok. K.	
	Trūkumų skaičius	Kandidatų skaičius, proc.	Trūkumų skaičius	Kandidatų skaičius, proc.
20	0-1	7,8	0-1	3,4
19	2	8,5	2	4,9
18	3	9,8	3-4	12,1
17	4	10,8	5	8,9
16	5	10,4	6	7,2
15	6	10,2	7	9,7
14	7	9,0	8	8,9
13	8	7,5	9	6,9
12	9	6,2	10	8,4
11	10	5,0	11	6,3
10	11	4,0	12	5,1
9	12	3,2	13	4,7
8	13	2,0	14	2,5
7	14	1,6	15	3,7
6	15	1,2	16	2,3
5	16	0,9	17	1,2
4	17	0,6	18	0,9
3	18	0,4	19	1,0
2	19	0,2	20-22	1,2
1	20	0,2	23-25	0,1
0	21 ir daugiau	0,5	26 ir daugiau	0,8

Jeigu kandidatas parašė mažiau nei 500 žodžių, už kiekvienus 30 trūkstamų žodžių atimama po 1 tašką iš bendro įvertinimo. Lentelėje pateiktas atimtų taškų pasiskirstymas procentais.

Trūkstamų žodžių skaičius	Atimami taškai	Kandidatų skaičius, proc.
0	0	89,6
11–40	1	5,1
41–70	2	2,4
71–100	3	1,4
101–130	4	0,6
131–160	5	0,4
161–190	6	0,3
191–220	7	0,2
221–250	8	0,1